

POSTANOWIENIE

Dnia 13 września 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marcin Łochowski (przewodniczący)

SSN Antoni Bojańczyk (sprawozdawca)

SSN Adam Redzik

w sprawie ze skargi Komitetu Wyborczego (...)
na uchwałę nr (...)/2019 Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 10 września 2019 r.
w sprawie oddalenia odwołania od uchwały nr (...)/2019 Okręgowej Komisji w L. w
sprawie odmowy rejestracji kandydata na senatora Komitetu Wyborczego (...)
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 13 września 2019 r.

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

Uchwałą nr (...)/2019 z dnia 6 września 2019 r. Okręgowa Komisja Wyborcza w L. odmówiła rejestracji H. P. - kandydata na senatora komitetu wyborczego pod nazwą Komitet Wyborczy (...) w okręgu wyborczym nr (...) w wyborach do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 13 października 2019 r. z powodu nieuzyskania wymaganego poparcia wyborców.

Od powyższej uchwały odwołanie wniósł Komitet Wyborczy (...).

Państwowa Komisja Wyborcza uchwałą nr (...)/2019 podjętą dnia 10 września 2019 r. oddaliła wniesione odwołanie. W uzasadnieniu wskazano, że Państwowa Komisja Wyborcza po dokonaniu w dniu 10 września 2019 r. weryfikacji, uznała za prawidłowe 11 podpisów uprzednio zakwestionowanych

przez Okręgową Komisję Wyborczą w L. z powodu nieczytelności danych osób popierających zgłoszenie. Państwowa Komisja Wyborcza stwierdziła jednocześnie, że mimo ponownej weryfikacji podpisów zgłoszenie kandydata nie uzyskało poparcia, o którym mowa w art. 265 § 1 Kodeksu wyborczego, gdyż liczba prawidłowych podpisów wynosiła 1410.

Skargę od uchwały Państwowej Komisji Wyborczej wniósł Komitet Wyborczy (...), zaskarżając ją w całości i wnosząc o uznanie skargi za zasadną oraz nakazanie Komisji niezwłoczne zarejestrowanie listy kandydatów w zakresie wskazanym orzeczeniem Sądu Najwyższego, przy uwzględnieniu, iż Państwowa Komisja Wyborcza uznała 11 dodatkowych podpisów jako prawidłowe.

Zaskarżonej uchwale skarżący zarzucił:

- naruszenie dyspozycji przepisu art. 209 § 2 i 3 w zw. z art. 210 § 2 oraz art. 5 pkt 9 Kodeksu wyborczego, poprzez błędną jego wykładnię, a co za tym idzie błędne przyjęcie, iż wyborca składający podpis na liście poparcia dla kandydatów danego komitetu w danym okręgu musi być wpisany w dacie składania podpisu do rejestru wyborców w danym okręgu, w sytuacji gdy z treści § 2 art. 209 Kodeksu wyborczego wynika wprost, że wyborca udzielający poparcia na liście kandydatów składa podpis obok czytelnie wpisanego swojego nazwiska i imienia, adresu zamieszkania i numeru ewidencyjnego PESEL, zaś definicja legalna „stałego zamieszkania” została zawarta w art. 5 pkt 9 Kodeksu wyborczego;
- naruszenie dyspozycji przepisu art. 18 w związku z art. 209 § 2 Kodeksu wyborczego oraz art. 28 § 1 Kodeksu wyborczego, poprzez błędne przyjęcie, iż wyborca składający podpis na liście poparcia dla kandydatów danego komitetu w danym okręgu musi być wpisany w dacie składania tego podpisu do rejestru wyborców w danym okręgu, a zatem wyborca wskazując na liście poparcia adres zamieszkania (bo taki jest wymóg stawiany przez racjonalnego ustawodawcę) musi być jednocześnie wpisany do rejestru wyborczego wyborców danego okręgu, albowiem według Państwowej Komisji Wyborczej, tylko sprawdzenie w rejestrze umożliwia potwierdzenie, że osoba udzielająca poparcia zamieszkuje na obszarze danego okręgu;
- naruszenie przepisu art. 218 § 2 oraz art. 216 § 2 i art. 217 w zw. z art. 213 § 1 i § 3 Kodeksu wyborczego, poprzez błędne oddalenie odwołania

wywiezionego od uchwały nr (...)/2019 Okręgowej Komisji Wyborczej w L., w sytuacji gdy Okręgowa Komisja Wyborcza z naruszeniem obowiązujących przepisów prawa przeprowadziła procedurę weryfikacyjną zgłoszonej listy kandydatów wraz z wykazami podpisów poparcia. Skarżący wskazał przy tym, że zaskarżona uchwała Okręgowej Komisji Wyborczej w swojej podstawie prawnej wskazywała art. 216 § 2 Kodeksu wyborczego, pomimo, że taki tryb w sprawie nie wystąpił, natomiast z treści sporządzonego uzasadnienia uchwały wynika, że weryfikacji złożonych wykazów Okręgowa Komisja Wyborcza dokonała w oparciu o przepis art. 217 Kodeksu wyborczego dokonując czynności z urzędu, bez wydania stosowanej uchwały o wszczęciu postępowania wyjaśniającego, jak również bez zawiadomienia o wszczęciu postępowania przez osobę zgłaszającą, co oznacza, że procedury weryfikacyjnej (postępowania wyjaśniającego) dokonano w sposób godzący w transparentność jakimi winny się charakteryzować działania Okręgowej Komisji Wyborczej przy rejestrowaniu list, jak również takie działania godzą w zasady praworządności w demokratycznym państwie prawa.

Nadto skarżący zarzucił Państwowej Komisji Wyborczej nierzetelność, brak obiektywizmu w ocenie prawidłowości złożonych list, w szczególności co do nieuzasadnionego zarzutu nieczytelności numerów PESEL, podpisów oraz adresów, a także zwróciła uwagę i zarzuciła obu Komisjom jednostronność w ocenie czytelności podpisów w sytuacji gdy podpisy mogły składać osoby niepełnosprawne, osoby w podeszłym wieku, które mogą mieć i zazwyczaj mają problemy z pisaniem - co nie powinno dyskredytować takich podpisów poparcia z uwagi na ich nieczytelność. Takie działanie Komisji nosi zdaniem skarżącego znamiona dyskryminacji takich osób, gdyż komisja nie jest w stanie zweryfikować takich osób, a tym samym nie miała prawa zakwalifikować takich podpisów jako nieprawidłowe. Stanowi to w ocenie skarżącego naruszenie m.in. art. 21 ust. 1 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej.

W odpowiedzi na skargę Komitetu Wyborczego (...), Państwowa Komisja Wyborcza wyraziła stanowisko, że złożoną skargę jako niewniesioną przez osobę uprawnioną, a zatem niespełniającą wymogów formalnych określonych w art. 218 § 3 Kodeksu wyborczego, należy pozostawić bez dalszego biegu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniesiona w sprawie skarga nie została podpisana przez jej autora.

Zgodnie z przepisem art. 258 w zw. z art. 218 § 3 zd. pierwsze i drugie Kodeksu wyborczego na postanowienie Państwowej Komisji Wyborczej w przedmiocie rozpoznania odwołania od postanowienia okręgowej komisji wyborczej w przedmiocie zarejestrowania kandydata na senatora przysługuje prawo wniesienia skargi do Sądu Najwyższego w terminie 2 dni od daty podania tego postanowienia do publicznej wiadomości; Sąd Najwyższy rozpatruje skargę w składzie 3 sędziów, w postępowaniu nieprocesowym, i wydaje orzeczenie w sprawie skargi w terminie 2 dni. *Prima facie* ujęcie redakcyjne tego przepisu daje podstawę do sformułowania stanowiska, że normy określające zasady i tryb postępowania w sprawach, do których stosuje się przepisy o postępowaniu nieprocesowym, winny być stosowane w postępowaniu ze skargi na postanowienie Państwowej Komisji Wyborczej w przedmiocie rozpoznania odwołania od postanowienia okręgowej komisji odwoławczej bez żadnych modyfikacji, skoro ustawodawca nie operuje - tradycyjnie używanym w takich przypadkach - określeniem „przepisy stosuje się odpowiednio”. Mogłoby to prowadzić do wniosku, że także w postępowaniu zainicjowanym wniesieniem skargi na postanowienie Państwowej Komisji Wyborczej o którym mowa w przepisie art. 218 § 3 zd. pierwsze Kodeksu wyborczego stosuje się - bez żadnych modyfikacji - przepisy dotyczące braków formalnych, w tym przepis art. 130 § 1 zd. pierwsze k.p.c. Implikacja praktyczna takiego stanowiska - zakładającego nie tylko dopuszczalność, ale konieczność wezwania strony do uzupełnienia braków formalnych w terminie tygodniowym - byłaby jednak nie do pogodzenia z charakterem prawnym i istotą szczególnego, przyspieszonego (skorelowanego ściśle z napiętym harmonogramem czynności wyborczych poprzedzających wybory i przewidzianych przez prawo) postępowania w przedmiocie zaskarżenia postanowień Państwowej Komisji Wyborczej wydanych po rozpoznaniu odwołań od rozstrzygnięć okręgowych komisji wyborczych w przedmiocie rejestracji list wyborczych (kandydatów na senatorów). Rzecz w tym bowiem, że ustawodawca wprowadził w tych sprawach niezwykle rygorystyczne terminy wnoszenia i rozpoznawania środków odwoławczych, co jest naturalną konsekwencją potrzeby maksymalnie przyspieszonego rozpoznania tych środków, tak by możliwe stało się

poddanie decyzji organów wyborczych zapadających w tym postępowaniu kontroli sądowej i ich uprawomocnienie się w stosownym czasie, pozwalającym na skuteczne przeprowadzenie wyborów. Terminy te - dla odwołania służącego stronie do Sądu Najwyższego - to dwa dni na wniesienie skargi na postanowienie Państwowej Komisji Wyborczej liczone od daty podania tego postanowienia do publicznej wiadomości oraz dwa dni na wydanie przez najwyższą instancję sądową orzeczenia w sprawie skargi. Zastosowanie w postępowaniu ze skargi przewidzianej w art. 218 § 3 Kodeksu wyborczego przepisów art. 130 § 1 zd. pierwsze k.p.c. nie tylko całkowicie niweczyłoby możliwość dochowania terminu do rozpoznania skargi o którym mowa powyżej, ale stawiałoby pod znakiem zapytania możliwość przeprowadzenia wyborów wobec nierozpoznania środka prawnego w tzw. postępowaniu wyborczym i nieprawomocnością fundamentalnych decyzji organów wyborczych. Dlatego należy przyjąć, że w sprawie zainicjowanej wniesieniem skargi na postanowienie Państwowej Komisji Wyborczej wydanym na skutek rozpoznania odwołania od decyzji okręgowej komisji wyborczej w przedmiocie rejestracji kandydata na senatora brak formalny w postaci niepodpisania skargi nie podlega uzupełnieniu. Z tych względów na podstawie art. 258 w zw. z art. 218 § 3 zd. drugie Kodeksu wyborczego w zw. z art. 126 § 1 pkt 4 k.p.c. należało niepodpisaną skargę pełnomocnika wyborczego KKW (...) odrzucić.